

FORMATIVNO SPREMLJANJE UČENCEV S POSEBNIMI POTREBAMI

NOVA KULTURA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

MAJDA FRANČIČ, prof. slov.

Koper, 17. 4. 2010

Nič ni bolj vrednega v poučevanju kot vedenje o tem, kako se moji učenci učijo.

(Škotski kurikularni svet, 1996)

Ni važen samo cilj, važna je pot, kako pridemo do cilja.

Edini učitelj, vreden svojega imena, je tisti, ki usposablja duh svobodnega mišljenja in razvija občutek osebne odgovornosti.

(Komensky)

Oblike formativnega spremljanja:

- *diagnostično* (osredotočeno na močna področja in šibkosti, priložnosti ...)
  - *ipsativno* (usmerjeno v spremljanje osebnega napredka, v učenčeve trenutne zmožnosti, ki jih primerjamo z njegovimi predhodnimi),
  - *sumativno* (povzema učenčeve dosežke)
- = zaključno dejanje, do katerega mora imeti učitelj zbrane podatke o ravneh dosežkov učencev (šele na osnovi celovite zbirke)

Vir: dr. N. Komljanc (2008) po Harlen 1993; dr. N. Komljanc (2008)

UČEČI SE UČITELJ (prerašča diferenciacijo učencev v diferenciacijo poučevanja/učenja):

- ◆ Ali moj način poučevanja ustreza **vsem učencem**?
- ◆ Kako naj načrtujem **aktivne učne situacije**, ki bi omogočale razvoj sposobnosti vsakega učenca?
- ◆ Kako spodbujati **močna področja** in hkrati razvijati **šibka področja** učenca?

NAČRTOVANJE POUKA

(učenec in učitelj = sopotnika na poti učenja)

V ospredje pridejo interesi, želje učencev, bolj dinamičen, ustvarjalen pouk, prilagojen učencu in učiteljevemu stilu poučevanja - **OCENJEVANJE ZA UČENJE** nadomesti učenje za ocenjevanje:

- ◆ Kako bova z učencem prišla do želenega znanja/cilja?
  - ◆ Kako se najlažje/najhitreje uči(m)?
  - ◆ Kako se želi(m) učiti?
  - ◆ **DOLOČANJE CILJEV, METOD, STRATEGIJ, UČNIH STILOV, KOMUNIKACIJE, OBLIK PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA** (skupaj z učiteljem) ...
  - ◆ Predznanje povežemo z učenčevimi izkušnjami, ki jih je že pridobil o nekem pojavu pri pouku ali v vsakdanjem življenju, kar predstavlja izhodišče za načrtovanje učenja in poučevanja
- Vir: mag. L. Novak (2010)*
- ◆ **Pravočasna in kakovostna povratna informacija za boljše znanje** (primerjamo dobro s še boljšim)

- ◆ Učitelj učenca uči zaznati **aktualno in referenčno merilo** (realni cilji!) – (samo)regulacija učenčevega učenja: (samo)presoja, (samo)refleksija, (samo)evalvacija ...
- ◆ **Portfolio** je delovna in predstavitvena zbirka dosežkov, ki predstavljajo napredek učenčevega znanja na osnovi referenčnega merila oz. cilja.

Vir: dr. N. Komljanc (2008)

+ Učenec: pozitiven način iskanja znanja, uči se učenja, se pogovarja o učenju, načrtuje, dvig samopodobe, odgovornost do dela, (samo)regulacija učenja in znanja, doseganje višjih taksonomskih stopenj in tudi temeljnih standardov znanja, (samo)kritičnost - kritični prijatelj, znanje za življenje, sprotno delo ...

+ Učitelj: mentor, usmerjevalec, motivator, načrtovalec, evalvator, učeči se učitelj (ob in z učencem), diferenciacija poučevanja ...

+ Starši: odprta komunikacija z učiteljem in otrokom, nova kvaliteta pogovornih ur, lažje usmerjanje dela doma ...

IME IN PRIIMEK UČENCA:	RAZRED:	SKLOP:
UČITELJ:	DATUM:	

MOČNA PODROČJA UČENCA / KAJ ŽE ZNAŠ?	ŠIBKA PREDZNAJNA UČENCA / KAJ BI SE RAD NAUČIL?	PREDZNAJNE

VSEBINA UČENJA (KAJ?)	PROCES UČENJA (KAKO BI SE RAD UČIL?)	CILJI

DELOVNA ZBIRKA DOSEŽKOV	PREDSTAVITVENA ZBIRKA DOSEŽKOV	DOSEŽKI

RAZNO:

IME IN PRIIMEK UČENCA:	Šol. leto:	MOJI CILJI PRI SLOVENŠČINI
UČITELJICA:	RAZRED:	

MOJA MOČNA PODROČJA KAJ OBVLADAM, ZNAM?	ŠIBKA PREDZNAJNA UČENCA KAJ BI RAD IZBOLJŠAL?	KAKO/KDAJ BOM TO NAREDIL?	
			BRANJE
			PISANJE
			GOVORJE NJE
			POSLUŠA NJE

OPOMBE:

IME IN PRIIMEK UČENKE: VANJA	Sol. leto: 2008/09	MOJI CILJI PRI SLOVENŠČINI/ ZADNJA USTNA OCENA
UČITELJICA: MAJDA FRANČIČ	RAZRED: 8. b/1. raven	

MOJA MOČNA PODROČJA KAJ OBVLADAM, ZNAM?	ŠIBKA PREDZNAVANJA UČENCA KAJ BI RAD IZBOLJŠAL?	KAKO/KDAJ BOM TO NAREDIL?	
<ul style="list-style-type: none"> - gladko in tekoče preberem krajše pogosto rabljene besede - povedi morajo biti krajše in z znanimi preprostimi besedami - razumem po dveh, treh branjih - lažje razumem, če berem na glas 	<ul style="list-style-type: none"> - težave imam s tekočim branjem - zamenjujem črk - zatikanje pri težjih besedah - ne razumem prebranih besed in povedi, če so daljše 	<ul style="list-style-type: none"> - gladko bom prebrala besedilo/odlomek in za to več vadila - branje z razumevanjem - <i>v zaključni predstavitvi (GN)</i> 	BRANJE
<ul style="list-style-type: none"> - rada pišem, tudi v slov. - znam se potruditi pri vsebini - bolje zapišem, če si prej ustno odgovorim na vprašanja v zvezi z vsebino 	<ul style="list-style-type: none"> - težave imam z napačnimi zapisi besed - ne ločim konca povedi, kje moram vstaviti končno in nekončno ločilo - težave imam s pravopisom 	<ul style="list-style-type: none"> - za predstavitveno mapo bom napisala obnovo odlomka - pripravila bom pisna vprašanja za sošolce v skupini - <u><i>napisala bom VABILO na prvi kulturni dan v naselju Kamenci</i></u> 	PISANJE
<ul style="list-style-type: none"> - rada odgovarjam na učiteljičina kratka in preprosta vprašanja - če je potrebno, prosim učiteljico za dodatna vprašanja za lažje razumevanje besedila 	<ul style="list-style-type: none"> - težave imam z izgovorjavo daljših in težjih slov. besed - v govorjenje vpletam neknjižne besede in jih z učiteljičino pomočjo prevedeva v knjižno obliko 	<ul style="list-style-type: none"> - v predstavitvi bom pripovedovala obnovo prebranega besedila - v izgovorjavi bom poskušala biti čim bolj natančna in jasna - ustno bom učencem postavila kratka in jasna vprašanja iz predstavljenega besedila (5 vpr.) 	GOVORJENJE

<ul style="list-style-type: none"> - razumem krajše prebrane in preproste odstavke (do 5 povedi) - bolj si zapomnim vsebino, če takoj po poslušanju slišano tudi ustno obnovim 	<ul style="list-style-type: none"> - težave imam pri poslušanju in razumevanju daljšega besedila, daljših povedi - še posebej imam težave s starejšimi umetnostnimi besedili 	<ul style="list-style-type: none"> - v predstavitvi bom natančno poslušala sošolce, ki bodo odgovorili na moja pripravljena vprašanja - postavila jim bom, če bo potrebno, dodatna podvprašanja in pri njihovih odgovorih upoštevala njihovo pravilnost in natančnost 	POSLUŠANJE
--	--	---	-------------------

REFLEKSIJA:

- * z učenko sva pripravili zadnjo predstavitev v dveh urah DSP, predstavitev pa je učenka podala pred ostalimi učenci, sošolci v skupini učencev 1. zahtevnostne ravni (na lastno željo);
- * predstavitev je obsegala vse sporazumevalne dejavnosti pri pouku slovenščine:
  - **branje:** glasno in tekoče je prebrala odlomek iz NUB Danes še Rome zebe, Slovenske novice, 24. 1. 2009, avtorja Ivana Sivca;
  - **pripovedovanje:** prebrani odlomek je obnovila pred sošolci in poudarila vse bistvene podatke;
  - **poslušanje:** sošolcem je iz prebranega odlomka postavila pet vprašanj, poslušala in po potrebi usmerjala njihove odgovore;
  - **pisanje:** najprej je napisala obnovo prebranega odlomka v petih povedih, nato pa še na lastno željo fiktivno vabilo na prvi romski kulturni dan v romskem naselju Kamenci;
  - *** učenka se je še posebej potrudila pri branju, pripovedovanju, spraševanju in poslušanju sošolcev, pa tudi vsebinsko pri pisanju bistvenih podatkov in uradnem vabilu na prvi romski kulturni dan;**
  - potrebovala pa je pomoč učiteljice, manj pri branju in več pri iskanju bistvenih podatkov (Paukova strategija) ter pri tvorbi obeh pisnih izdelkov.

UČENKA JE ZA PRESTAVITVENI NASTOP PREJELA PO VNAPREJ IZDELANIH KRITERIJIH DOBRO OCENO.

IME IN PRIIMEK UČENCA:	Šol. leto:	UČENČEVI CILJI PRI DSP/ISP (SLOVEŠČINA)
UČITELJICA:	RAZRED:	

UČENČEVA MOČNA PODROČJA KAJ OBVLADA, ZNA?	ŠIBKA PREDZNAVANJA UČENCA KAJ BI LAHKO IZBOLJŠAL?	KAKO/KDAJ BO TO NAREDIL?	
	<p>...ne bere, ker pozna le malo glasov. Pri prepoznavanju črk in glasov si pomaga s stavnico. Težave ima tudi s prepoznavanjem prvih in zadnjih glasov v besedi. Ne zna glasovati, tudi zloguje s težavo in s pomočjo.</p>		BRANJE
	<p>Po nareku ... zaradi nepoznavanja glasov še ne zna pisati. Ima težave z grafomotoriko, pri pisanju je zelo počasen in nesamostojen. Črke ponavadi preslikuje iz table v zvezek, večkrat jih obrne okrog vertikalne ali horizontalne smeri (nenadzorovano). Težave ima tudi s prostorsko orientacijo. Zamenjuje levo in desno stran, se ne zna orientirati v zvezku in ne upošteva črtne omejitve.</p>		PISANJE

	... ima skromen besedni zaklad, veliko govori, a malo pove. Tvori preproste stavčne povedi. Težave ima pri ustnem izražanju, največkrat pri priklicu besed, katerih se ne spomni kljub temu, da jih dobro pozna.		GOVORJENJE
--	--	--	------------

			POSLUŠANJE
--	--	--	------------

SOCIALNO POLJE

... se največ družī s sošolcem.... S sošolkami se ne družī. Zaradi živahnosti, tekmovalnosti in nasilnosti se večkrat znajde v konfliktih. Ostali učenci ga ne zasmehujejo.

INTERESI IN MOTIVACIJA

Največ interesa ima za športne dejavnosti, kjer rad tekmuje in se dokazuje. Rad riše in barva. Za drugo delo nima interesa in mora biti zelo motiviran.

MOČNA PODROČJA

Vedno je pripravljen pomagati. Rad ima šport. Veseli ga tudi likovna vzgoja, kjer pa mu hitro zmanjka motivacije za delo.

... deluje živahno. Najraje ima športno vzgojo, kjer želi pokazati svoje spretnosti. V skupini želi biti vedno prvi (še posebej pri športni vzgoji), če to ne doseže, postane agresiven. Med poukom je pogosto moteč. Zelo rad je v središču pozornosti.

Zap. št. ure	DATUM	PREDMET	VSEBINA DELA IN UČENČEVA TEŽAVA	NAČINI POMOČI- NALOGE ALI AKTIVNOSTI, KI JIH BO IZVAJAL	UGOTOVITVE - OPAŽANJA	OPOMBE

Zap. št. ure	DATUM	PREDMET	VSEBINA DELA IN UČENČEVA TEŽAVA	NAČINI POMOČI-NALOGE ALI AKTIVNOSTI, KI JIH BO IZVAJAL	UGOTOVITVE - OPAŽANJA	OPOMBE
1.	3.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ABC C, str. 8 in 9 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje Počitnice ◆ Odgovori na vprašanja ◆ Naredil je domačo nalogo, ki je ni naredil v PB ◆ Dokončal je bralno vajo 	Bere sicer zadovoljivo, vendar še vedno zamenjuje črki d in b. Ne upošteva ločil. Pri obkroževanju ima težave z orientacijo (vrstica). Pozabil je pisane črke, zato jih v PB mora vaditi. Prepisati mora 2 povedi.	
2.	9.9. 2009	MAT	<ul style="list-style-type: none"> ◆ računanje 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ matematične zavozlanke in branje 	Zelo slabo razumevanje navodil – dodatna razlaga in pomoč. Reševanja sva se lotila s pomočjo pripomočka šestih vprašanj – sistematično po korakih.	
3.	10.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in prepis s pisanimi črkami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ B. Štampe Žmavc: Tihi ocean ◆ Branje ◆ Prepis s pisanimi črkami ◆ Ponavljanje abecede 	Ne razume navodil, zaradi skromnega besednega zaklada, zato mu jim moram raztolmačiti. Pozornost je kvalitativno in kvantitativno zelo nizka. Ni upošteval velikih in malih črk, kljub dogovoru in opozorilu.	
4.	17.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in pisanje črk ◆ ter prepis v zvezek 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje ◆ Vaja črk C,Č,O ◆ Prepis s pisanimi črkami 	Zapis črk mu povzroča težave, saj jih pri branju in pisanju večkrat zamenja. Pri pisanju jih večkrat nenadzorovano (ni vedno enako) obrne okrog vertikalne ali horizontalne osi. Pomoč pri priklicu posameznih črk najde v stavnici. Danes je bil zelo natančen in pozoren.	

Zap. št. ure	DATUM	PREDMET	VSEBINA DELA IN UČENČEVA TEŽAVA	NAČINI POMOČI-NALOGE ALI AKTIVNOSTI, KI JIH BO IZVAJAL	UGOTOVITVE – OPAŽANJA		
					Močna področja	Šibka področja	Odpravljanje težav
1.	3.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ABC C, str. 8 in 9 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje Počitnice ◆ Odgovori na vprašanja ◆ Naredil je domačo nalogo, ki je ni naredil v PB ◆ Dokončal je bralno vajo 	- Zadovoljivo branje	<ul style="list-style-type: none"> - Zamenjuje b in d - Ne upošteva končnih ločil - Težave z orientacijo - pozabil pisane črke 	Vadi branje v PB in prepíše 2 povedi s pisanimi črkami.
2.	9.9. 2009	MAT	<ul style="list-style-type: none"> ◆ računanje 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ matematične zavozlanke in branje 	- dobra uporaba pripomočka	- slabo razumevanje navodil	
3.	10.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in prepis s pisanimi črkami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ B. Štampe Žmavc: Tihi ocean ◆ Branje ◆ Prepis s pisanimi črkami ◆ Ponavljanje abecede 		<ul style="list-style-type: none"> - nerazumevanje navodil - skromen besedni zaklad - potreba po tolmačenju - nizka pozornost - ne upošteva velikih in malih črk 	
4.	17.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in pisanje črk ◆ ter prepis v zvezek 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje ◆ Vaja črk C,Č,O ◆ Prepis s pisanimi črkami 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro rokovanje s pripomočki - natančen - dobra pozornost 	<ul style="list-style-type: none"> - težave pri zapisu - nenadzorovane inverzije ali reverzije 	

Zap. št. ure	DATUM	PREDMET	VSEBINA DELA IN UČENČEVA TEŽAVA 2. **PROCES UČENJA/KAKO?	NAČINI POMOČI-NALOGE ALI AKTIVNOSTI, KI JIH BO IZVAJAL 3. DELOVNA ZBIRKA	UGOTOVITVE – OPAŽANJA		
					1. PREDZNAVJE	2. *CILJI KAJ?	
					Močna področja	Šibka področja	Odpravljanje težav
1.	3.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ ABC C, str. 8 in 9 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje Počitnice ◆ Odgovori na vprašanja ◆ Naredil je domačo nalogo, ki je ni naredil v PB ◆ Dokončal je bralno vajo 	- Zadovoljivo branje	<ul style="list-style-type: none"> - Zamenjuje b in d - Ne upošteva končnih ločil - Težave z orientacijo - pozabil pisane črke 	Vadi branje v PB in prepíše 2 povedi s pisanimi črkami.
2.	9.9. 2009	MAT	<ul style="list-style-type: none"> ◆ računanje 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ matematične zavozlanke in branje 	- dobra uporaba pripomočka	- slabo razumevanje navodil	
3.	10.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in prepis s pisanimi črkami 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ B. Štampe Žmavc: Tihi ocean ◆ Branje ◆ Prepis s pisanimi črkami ◆ Ponavljanje abecede 		<ul style="list-style-type: none"> - nerazumevanje navodil - skromen besedni zaklad - potreba po tolmačenju - nizka pozornost - ne upošteva velikih in malih črk 	
4.	17.9. 2009	SLO	<ul style="list-style-type: none"> ◆ BRANJE in pisanje črk ◆ ter prepis v zvezek 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Branje ◆ Vaja črk C,Č,O ◆ Prepis s pisanimi črkami 	<ul style="list-style-type: none"> - dobro rokovanje s pripomočki - natančen - dobra pozornost 	<ul style="list-style-type: none"> - težave pri zapisu - nenadzorovane inverzije ali reverzije 	

Zap. št. ure	DATUM	PREDMET	1. PREDZNAJJE		2. CILJI		3. ZBIRKA DOSEŽKOV	
			Močna področja	Šibka področja	KAJ? Vsebina	KAKO? Proces učenja	DELOVNA MAPA Kaj že znaš?	PREDSTAVITVENA MAPA Ocena
1.								
2.								
3.								
4.								

Tanja Karlovčec, Majda Frančič, OŠ Franceta Prešerna Črenšovci

Otroci se naučijo, kar živijo

- Če otroci doživljajo sprejemanje, se naučijo *ljubiti*.
- Če otroci doživljajo odobravanje, se naučijo imeti *radi* sebe.
- Če otroci živijo tako, da delijo z drugimi, se naučijo *velikodušnosti*.
- Če otroci doživljajo priznanje, se naučijo zastavljati *cilje*.
- Če otroci doživljajo pohvalo, se naučijo *ceniti* sebe in druge.

(Dorothy Law Nolte)